

تعریف تضاد

آوردن دو کلمه ی متضاد(مخالف) در سخن به گونه ای که سبب زیبایی کلام شود.

مثال

دوستان و دشمنان را می شناسم

دوستان \neq دشمنان

فارسی

تضاد هم در شعر به کار می رود و هم در متن

نکته

من، زندگی را دوست می دارم، مرگ را دشمن

مثال

دوست \neq دشمن مرگ \neq زندگی

سراسر همه دشت بریان شدند
بر آن چهر خنداناش ، گریان شدند

خندان \neq گریان

فارسی

آرایه ی تضاد را مشخص کنید.

شما بگین

یا عیسی! امروز در این دار پنهانی تو چه پیدا است و
صراط راست تو چه پیچ و خم .

راست ≠ پیچ و خم

پنهانی ≠ پیدا

فارسی

تعریف تناسب یا مراعات النظیر

اگر گوینده در کلام خویش مجموعه ای از کلمات را بیاورد که به نوعی با هم تناسب و ارتباط داشته باشند ، آن را مراعات نظیر گویند .

نکته

تناسب میان کلمات می تواند از نظر جنس ، نوع ، مکان ، زمان ، همراهی و ... باشد .

شما بگین

آرایه ی تناسب را مشخص کنید.

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند
تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری

بین ابر و باد و ماه و خورشید و آسمان ارتباط وجود
دارد؛ بنابراین آرایه ی تناسب داریم

فارسی

TV

آرایه ی تناسب را مشخص کنید.

شما بگین

یاد از مرغ گرفتار کنید ای مرغان
چون تماشای گل و لاله و شمشاد کنید

۲

بین گل و لاله و شمشاد ارتباط وجود دارد؛
بنابراین آرایه ی تناسب داریم

فارسی

تعریف آرایه جان بخشی یا تشخیص

نسبت دادن حالات و رفتار آدمی و جانداران به دیگر پدیده‌های خلقت است.

مثال

برگ‌های سبز درخت در وزش نسیم به رقص در می‌آیند.

رقصیدن یکی از حالات و رفتار انسانی است که در اینجا به برگ‌های درخت نسبت داده شده است.

تعریف آرایه جان بخشی یا تشخیص

نسبت دادن حالات و رفتار آدمی و جانداران به دیگر پدیده‌های خلقت است.

مثال

غرّش مرگ به گوش می‌رسید.

غرّش یکی از حالات حیوانی همچون شیر است.

فارسی

آرایه ی تشخیص را مشخص کنید.

شما بگین

در این فصل زمین سر از خواب زمستانی بر می دارد.

خواهیدن یکی از حالات و رفتار انسانی و حیوانی است که در اینجا به زمین نسبت داده شده است.

فارسی

آرایه ی تشخیص را مشخص کنید.

شما بگین

آب با گام های استوار و امید وار شتابان می رفت تا خود را به
دهان خشک زمین و صدها کشتزار سوخته برساند

۲

دهان یکی از اجزای انسانی و
حیوانی است که در اینجا به
زمین نسبت داده شده است.

قدم برداشتن یکی از حالات و رفتار
انسانی و حیوانی است که در اینجا
به آب نسبت داده شده است.

فارسی

وجه تشابه

چیزی که باعث شباهت بین دو کلمه می شود.

تعریف آرایه تشبیه

شباهت دادن بین دو چیز

صورت مادر مانند گل زیبا است

مثال

صورت مادر به گُل تشبیه شده است ،

وجه تشابه : زیبایی

فارسی

وجه تشابه

چیزی که باعث شباهت بین دو کلمه می شود.

تعریف آرایه تشبیه

شباهت دادن بین دو چیز

علی مانند شیر شجاع است.

مثال

علی به شیر تشبیه شده است ، وجه تشابه : شجاعت

فارسی

نکته

آداب تشبیه

به کلمات « همچون ، چون ، مثل ، مانند ، شبیه ، نظیر ، همانند و ... »
آداب تشبیه می گویند.

مثال

علی مانند شیر شجاع است .

صورت مادر مانند گل زیبا است

فارسی

TV

آرایه ی تشبیه را مشخص کنید.

شما بگین

چون رود می گذرد عمر ما

۱

عُمر به رود تشبیه شده است
وجه تشابه : هر دو در حال گذشتن هستند
آدات تشبیه : چون

فارسی

L TV

نکته

گاهی وجه تشابه در جملات یا بیت ها حذف می شود، که کار را برای پیدا کردن تشبیه سخت تر می کند.

کتاب مانند چراغ است.

مثال

در این جمله **وجه تشابه** که باعث شباهت بین کتاب و چراغ که همان روشنایی است نیامده ؛ در اینجا کتاب مانند چراغی است که راه را برای ما روشن می کند.

فارسی

آرایه ی تشبیه را مشخص کنید.

شما بگین

دلش مثل سنگ است .

۲

دل به سنگ تشبیه شده است

آدات تشبیه : چون

وجه تشابه : منظور نویسنده در این جمله ، محکم بودن سنگ

و دل است که در هر دو نمی توان نفوذ کرد.

فارسی

تعریف کنایه

کنایه پوشیده سخن گفتن است درباره امری و به عبارتی دریافت معنی است از طریق استدلال.

نکته

پیدا کردن کنایه، اطلاعات زیادی می خواهد

آرایه ی کنایه را مشخص کنید.

شما بگین

حسین از سپیده دم سر در کتاب دارد

۱

سر در کتاب داشتن کنایه از مشغول خواندن کتاب بودن

فارسی

آرایه ی کنایه را مشخص کنید.

شما بگین

هنوز از دهن بوی شیر آیدش
همی رأی شمشیر و تیر آیدش

دهن بوی شیر آیدش کنایه از کم تجربه بودن

فارسی